

Nr 298.

Godkänd av första kammaren den 28 maj 1930.

Godkänd av andra kammaren den 28 maj 1930.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående understöd av regelbunden luftfart m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 170.)

Till Konungen.

Uti den till riksdagen den 3 januari 1930 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1930/1931 har Eders Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln, innefattande anslagen till kommunikationsdepartementet, föreslagit riksdagen (punkt 35 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag) att i avbidan på den proposition, som kunde komma att avlätas i ämnet, till understöd av regelbunden luftfart m. m. för budgetåret 1930/1931 beräkna ett extra reservationsanslag av 546,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en den 7 februari 1930 till riksdagen avlåten proposition nr 112, under återopande av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att för budgetåret 1930/1931 anvisa

1) till understöd av regelbunden luftfart ett extra reservationsanslag av 500,000 kronor;

2) till undersökning och kostnadsberäkning av en nattflygled Malmö—Göteborg—norska gränsen ett extra reservationsanslag av 5,500 kronor;

3) för biträde vid handläggning av ärenden rörande luftfart ett extra anslag av 11,600 kronor;

4) för extra besiktningar av luftfartyg ett extra anslag av 1,000 kronor;

5) till väderlekstjänst för luftfarten ett extra anslag av 20,900 kronor; samt

6) till telegramkostnader för väderlekstjänst för luftfarten ett extra förslagsanslag av 7,000 kronor.

I anledning av förevarande proposition hava i två likalydande motioner

(I:249 och II:411) hemställts, att riksdagen ville bifalla Eders Kungl. Maj:ts proposition nr 112 angående understöd av regelbunden luftfart med sådan ändring att dels kontraktsförslagets § 2 erhåller den lydelse, som i motionerna angivits, och dels extra reservationsanslaget till understöd av regelbunden luftfart upptages till 700,000 kronor.

Då riksdagen under en följd av år anvisat understöd till den av Aktiebolaget Aerotransport bedrivna luftfartsverksamheten, har detta skett för att hjälpa bolaget över dess första utvecklingsperiod i förhoppning att statsbidraget så småningom skulle kunna helt bortfalla eller åtminstone efterhand minskas. Under sådana förhållanden måste man ställa sig betänksam mot de sakkunnigas förslag, att staten — utöver vissa i utsikt ställda högst betydande kostnader för anläggning av fyrbelysta luftfartsleder m. m. — skulle för sagda femårsperiod binda sig för ett så högt årlig subventionsbelopp som 700,000 kronor.

På linjen Malmö—Amsterdam förutsattes enligt de sakkunnigas förslag övergång från halvårs- till helårstrafik och på linjen Stockholm—Helsingfors den nuvarande trafikens utvidgning från 5 till 8 månader. Trots de betänkligheter, som ur kostnadssynpunkt kunna hysas, måste dock även riksdagen — i likhet med det stora flertalet hörda myndigheter, däribland Stockholms, Göteborgs och rikets övriga handelskamrar — anse det sålunda framlagda programmet i stort sett lämpligt utformat. En ökning av flygverksamheten har ansetts vara önskelig för att möjliggöra en rationell drift och så småningom kunna uppnå det läge av full räntabilitet, som bör vara dess självklara mål. Uppmärksammas bör ock de svenska flyglinjernas betydelse för posttrafiken. Framför allt gäller detta leden Malmö—Amsterdam för det fall att den, såsom avsikten är, upprätthålles året runt. Enligt vad som inhämtats, är det nuvarande svenska utlandsportot osedvanligt högt i förhållande till vad enligt gällande konvention i allmänhet må utgå. Viss fara föreligger för att krav kunna resas på en sänkning av ifrågavarande svenska utlandsporto. Till gendrivande av dessa krav har ansetts vara av värde att kunna åberopa de uppoffringar, som från svensk sida göras för att genom reguljära utländska luftfartsförbindelser, upprätthållna under svåra klimatiska förhållanden och med stora kostnader, åstadkomma en snabb postbefordran.

Riksdagen har dock ansett sig böra undersöka, huruvida ej denna plan kan låta sig genomföra utan en så stor höjning av nu utgående anslag som den av de sakkunniga förutsatta eller från 500,000 till 700,000 kronor. I detta avseende får riksdagen erinra, att enligt en inom kommunikationsdepartementet företagen granskning av de sakkunnigas kalkyler en nedsättning av subventionsbehovet ansetts möjlig. Enligt vad riksdagens vederbörande utskott inhämtat, torde den av de sakkunniga framlagda planen kunna åtminstone i huvudsak genomföras även med en nedsättning av anslagsbeloppet från 700,000 kronor till 600,000 kronor.

I likhet med vissa i ärendet hörda luftfarts- och även sjöfartssammanslutningar har riksdagen ej kunnat undgå att uppmärksamma, att vid genomförandet av de sakkunnigas flygprogram de svenska luftlinjerna skulle komma att så gott som helt gå fram över utländskt territorium, medan å andra sidan ombesörjandet av flygningen å de svenska luftlederna skulle få ankomma å utländska företagare. Detta har visserligen motiverats av nödvändigheten att med det begränsade subventionsbelopp, som står till förfogande, inskränka den svenska trafiken till de för vårt lands vidkommande viktigaste utlandsförbindelserna. Som ett betydelsefullt nationellt framtidsintresse måste dock enligt riksdagens mening framstå, att även den inhemska flygtrafiken kan utvecklas. Riksdagen vill emellertid förutsätta, att såväl myndigheterna som vederbörande svenska flygföretag hava sin uppmärksamhet riktad på denna angelägenhet. Särskilt måste vid uppgörandet av planerna för samarbetet med de utländska flygföretag, som trafikera våra inomlandslinjer, största avseende fästas vid att nämnda trafik uppfyller skäliga anspråk i fråga om regelbundenhet, flygtider samt lämpliga anslutningar till övriga luftlinjer m. m.

Till sist vill riksdagen framhålla vikten av att vid slutande av avtal med vederbörande flygföretag det tillses, att detta förfogar över tillräckligt kapital för rörelsens bedrivande.

Med anvisande alltså av ovan angivna belopp av 600,000 kronor och med förmålan därjämte att propositionen, i de delar densamma påkallar något riksdagens beslut, i övrigt ej givit riksdagen anledning till erinran, får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande proposition och de väckta motionerna (I: 249 och II: 411), för budgetåret 1930/1931 anvisat

- 1) till understöd av regelbunden luftfart ett extra reservationsanslag av 600,000 kronor;
- 2) till undersökning och kostnadsberäkning av en nattflygled Malmö—Göteborg—norska gränsen ett extra reservationsanslag av 5,500 kronor;
- 3) för biträde vid handläggning av ärenden rörande luftfart ett extra anslag av 11,600 kronor;
- 4) för extra besiktningar av luftfartyg ett extra anslag av 1,000 kronor;
- 5) till väderlekstjänst för luftfarten ett extra anslag av 20,900 kronor; samt
- 6) till telegramkostnader för väderlekstjänst för luftfarten ett extra förslagsanslag av 7,000 kronor.

Stockholm den 28 maj 1930.

Med undersåtlig vördnad.